

AVRUPA BİRLİĞİ BÜLTENİ

AB SERVİSİ

SAYI:19 - HAZİRAN 2004 / 2

Hazırlayan: Aysun KÜÇÜKYILMAZLAR

İÇİNDEKİLER

1. [AB- TÜRKİYE SON DAKİKA](#)
 - 1.1. [AB Yolunda Önemli Adım](#)
 - 1.2. [9.AB Uyum Paketi TBMM'de](#)
 - 1.3. [AB Zirvesinden Türkiye'ye Gümrük Birliği Uyarısı](#)
 - 1.4. [Orman Politikasının AB İle Uyum](#)
2. [AB'DEN ÖNEMLİ BAŞLIKLAR](#)
 - 2.1. [AB Anayasası](#)
 - 2.2. [AB,Türkiye ile Yunanistan Arasındaki Küçük Ölçekli Ortak Girişimlere Destek Veriyor](#)
3. [YAYINLAR / ETKİNLİKLER](#)
 - 3.1. ["Enine Boyuna Avrupa Birliği" Konferansı](#)

[Sayfa Başı](#)

1. AB-TÜRKİYE SON DAKİKA

1.1. AB Yolunda Önemli Adım

22 Haziran'da toplanan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Genel Kurulu'nda Türkiye raporu ve buna bağlı karar tasarısı görüşülerek, demokrasi ve insan hakları alanında eksiklik bulunduğu gerekçesiyle 8 yıldır Türkiye'ye uygulanan denetim süreci kaldırılmıştır.

Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından hazırlanan ve Komite'nin 2003 Eylül ayında Türkiye'ye yaptığı ziyarette elde ettiği bulgular doğrultusunda hazırlanan raporda, Türkiye'nin işkenceyle mücadele yolunda attığı olumlu adımlar takdir edilmiştir. Söz konusu raporda iki başlık altında "Türkiye'nin yükümlülüklerini ve taahhütlerini yerine getirmesi" ve "Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Kararlarını Uygulaması" konuları ele alınmıştır. Komite'nin Adana, Diyarbakır ve Mersin'de, cezaevlerindeki tutuklular, insan hakları örgütleri temsilcileri, doktorlar ve avukatlar ile yaptığı görüşmelere dayanarak yazdığı raporda; işkencenin büyük ölçüde azaldığı, polis ve jandarmanın davranışlarında büyük ölçüde olumlu değişme olduğu ifade edilmiştir. AKPM son iki yılda yapılan reformlarla Türkiye'nin, Avrupa Konseyi üyeliğinin yükümlülüklerini yerine getirebilme kapasitesine sahip olduğunu kanıtladığını açıklamıştır. Ancak, halen tam olarak çözümlenmemiş 12 madde üzerinde "denetim sonrası diyalog" sürecinin devam etmesine karar verilmiştir.

[Sayfa Başı](#)

1.2. 9.AB Uyum Paketi TBMM'de

Toplam 11 yasa ile bir nizamnamede geçen "ıdam cezası"nı "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" ile değiştiren, YÖK'teki askeri üyenin yanı sıra, MGK Genel Sekreteri'nin Haberleşme Yüksek Kurulu'ndaki, MGK temsilcisinin ise RTÜK'teki üyeliklerine son veren düzenlemeleri içeren 4 maddelik 9'uncu Uyum Paketi TBMM'ye sunulmuştur.

Tasarının genel gerekçesinde, AB' ye üye tüm ülkeler gibi Türkiye'nin de, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme'ye (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi) Ek 13 No'lu Protokol'ü imzaladığı anımsatılmıştır.

- 9'uncu uyum paketinin içeriğinde aşağıdakiler yer almaktadır:
- İdam cezasının, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile değiştirilmesi
- YÖK'teki asker üyenin yanı sıra MGK Genel Sekreteri'nin Haberleşme Yüksek Kurulu
- MGK temsilcisinin RTÜK üyeliklerine son veren düzenlemeler
- Geceli gündüzlü hücre tecriti
- Terör suçlarının cezaevinde ölmesi
- Asker temsilcilerinin çekilmesi

[Sayfa Başı](#)

1.3. AB Zirvesi'nden Türkiye'ye Gümrük Birliği Uyarısı

Önceki bültenimizde bahsettiğimiz AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi Brüksel'de gerçekleştirilmiştir. Türkiye'den, Gümrük Birliği'ni aralarında Kıbrıs Rum Kesimi de dahil tüm AB üyelerine uygulamasının istendiği toplantıda sonuç bildirge hiç değiştirilmeden kabul edilmiştir.

AB Devlet ve Hükümet Başkanları'nın, Brüksel'deki zirve öncesinde bir araya gelerek Türkiye'nin Gümrük Birliği kapılarını Rum Kesimi'ne de açması anlamına gelen taslak sonuç bildirisini değiştirmeden onaylaması sonucu Rum Kesimi'nin en önemli taleplerinden birinin önünde tek bir engel kalmamıştır.

Zirve için hazırlanan taslak sonuç bildirisinde, "parantez içinde" yer alan metinde, "Avrupa Konseyi Türkiye'yi, Topluluk ve onun 25 Üye Devleti adına Komisyon ile Ankara Anlaşması'nı yeni üye devletlerin

katılımını da dikkate alacak biçimde uygulamak üzere yürüttüğü müzakereleri sonuçlandırmaya hazır olduğunu göstermeye açık bir biçimde davet eder" ifadesi kullanılmaktadır.

[Sayfa Başı](#)

1.4. Ormanlık Politikalarının AB İle Uyumu

Türkiye henüz AB üyesi olmasa da, ormanlık politikalarının belirlenmesinde Avrupa ile entegrasyonu sağlayacak olan Avrupa Orman Enstitüsüne İlişkin Sözleşmenin Uygun Bulunduğuna Dair Yasa Tasarısı TBMM'ye sunulmuştur.

Türkiye'nin 28 Ağustos 2003'te Finlandiya'da imzaladığı Sözleşme'ye bugüne kadar 20 Avrupa ülkesi imza koymuştur. Bu sözleşme uyarınca Türkiye'nin, sivil toplum örgütlerinin de Ortak Üye olabileceği, Enstitü'nün sağladığı araştırmalardan yararlanılması mümkün olacaktır.

2B İle Nasıl Uyuşacak?:

2B, 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 2. Maddesi B Bendi için kullanılan bir kısaltmadır. Bu tabir, orman vasfını yitirmiş, kadastro marifetiyle orman alanları dışına çıkartılmış, bir daha geri kazanılamayan ve ıslah edilemeyen araziler için kullanılmaktadır.

AKP Hükümetinin orman politikası anımsandığında, Enstitü'nün aşağıda tanımlanan amacı ile çelişki doğurup doğurmayacağı tartışılmaktadır. Avrupa Orman Enstitüsü'nün amacı sözleşmede şöyle tanımlanmaktadır:

"Enstitünün amacı Avrupa'da ormanların korunması ve sürdürülebilir kullanımını teşvik etmek için, ekoloji üzerindeki çevresel etkileri de dahil olmak üzere, Avrupa çapında ormanlara ilişkin izlenen politikalar, Avrupa'daki ormanların çok yönlü kullanımı, kaynakları ve sağlığı ile kereste ile diğer orman ürün ve hizmetlerinin arzı ve bunlara olan talep hakkında araştırma yapmaktır."

Kaynak: www.abhaber.com

[Sayfa Başı](#)

2. AB'den ÖNEMLİ YAYINLAR

2.1. AB Anayasası

18 Haziran tarihinde, AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinde, AB Anayasası kabul edilmiştir. Zirvenin en önemli gündem maddesini oluşturan AB Anayasası, iki günlük tartışmalar sonucunda, Giscard d'Estaing başkanlığındaki Avrupa'nın Geleceği Kurultayı tarafından, 2003 yılında hazırlanan taslak Anayasal antlaşmaya büyük ölçüde sadık kalarak küçük değişikliklerle kabul edilmiştir. AB'nin ilk anayasası olma özelliğini taşıyan metnin temel maddeleri özetle şöyledir:

- **AB Komisyonu:** 2014 yılına kadar AB Komisyonu, her AB ülkesinin bir komiserinden oluşacaktır. Ancak 2014 yılından sonra AB Komisyonu'ndaki komiser sayısı üye ülkelerin üçte ikisi ile sınırlanacak ve üye ülkelerin komiserleri dönüşümlü olarak AB Komisyonu'nda görev yapabileceklerdir. Ancak, bu düzenleme AB Konseyi'nin tüm üyelerinin oy birliği ile değiştirilebilecektir.
- **AB Konseyi:** AB Konseyi bir AB kurumudur. Dönem başkanlığının süresi altı ay yerine iki buçuk yıl olarak değiştirilmiştir.
- **AB Bakanlar Konseyi Başkanlığı:** AB Bakanlar Konseyi başkanı, sayısı azaltılan diğer bakanlar konseylerinin çalışmalarını uyumlaştırma görevini üstlenecek ve 5 yıllık bir süre için atanacaktır.
- **Nitelikli Oy Çoğunluğu:** Nice AB Konseyi'nde kararlaştırılan üç aşamalı nitelikli oy çoğunluğu tanımını değiştirmiştir. Bu değişikliklere göre, 1 Kasım 2009 tarihinden itibaren, AB üye ülke sayısının en az %55'i, yani en az 15 üye ülke ile ve AB nüfusunun en az %65'i ile nitelikli oy çoğunluğu ile karar alınabilecektir.
- **Avrupa Parlamentosu (AP):** AP'deki parlamenter sayısı 750 ile sınırlanacaktır. Üye ülkeler nüfuslarına orantılı olarak AP'de parlamenter bulundurabileceklerdir. Ancak, bir üye ülke en az 6, en fazla ise 96 parlamentere sahip olabilecektir.
- **AB Dışişleri Bakanı:** AB'nin dış temsil gücünü arttırmak ve dış politika ile ilgili çeşitli AB politikaları arasında uyumu sağlayabilmek amacıyla "AB Dışişleri Bakanı" atanacaktır.
- **Temel Haklar Bildirgesi:** Nice AB Konseyi'nde ilan edilen ve Avrupa Kurultayı'nın da üzerinde çalıştığı Temel Haklar Bildirgesi'nin AB Anayasası'na ayrı bir bölüm olarak eklenmesi ile birlikte AB vatandaşlarının haklarına daha fazla görünürlük getirilmesi amaçlanmaktadır.
- **Güçlendirilmiş İşbirliği:** Amsterdam ve Nice Antlaşmaları'nda yer alan güçlendirilmiş işbirliği kavramı yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa üzerinde zirve tarafından bir mutabakata varılmasına karşın anayasa metninin her bir üye ülke tarafından onaylanması gerekliliği önemli bir engel olarak görülmektedir. Konu ile ilgili olarak üye devletlerin bir çoğu ülkelerinde referandum yapılacağına dair taahhütlerde bulunmuşlardır.

Asıl sorunun bu noktadan kaynaklandığı görülmektedir. Şöyle ki; Avrupa Parlamentosu seçimlerine düşük katılım ve üye devletlerdeki Avrupa Birliği'ne şüphe ile yaklaşılardaki artış, Anayasa'ya "evet" çıkmasının zor bir sürece girdiğini göstermektedir. İrlanda Başbakanı Ahern, meslektaşlarını halklarını Anayasa konusunda bilgilendirmek amacıyla "aktif kampanyalara başlamaya teşvik etmektedir. Temmuz ayında AB Dönem Başkanlığını alacak olan Hollanda, resmi imza töreninin ardından üç ay sürmesi beklenen Anayasa metninin ve tercümelerinin düzene konulması işlemlerini idare edecektir. Söz konusu çalışmaların birkaç hafta sonrasında, üye devletlerde onay sürecinin başlaması öngörülmektedir.

[Sayfa Başı](#)

2.2. AB, Türkiye İle Yunanistan Arasındaki Küçük Ölçekli Ortak Girişimlere Destek Veriyor

Avrupa Komisyonu temsilciliği, Türk-Yunan Sivil Diyalogu mikro-proje Programı'nın ikinci evresi kapsamında finanse edilecek 3 ortak projeyi seçmiştir. Seçilen projeler çevre, afet öncesi hazırlık çalışmaları, anlaşmazlıkların çözülmesi, barış eğitimi ve toplumsal cinsiyet çalışmaları gibi alanları hedeflemektedir. Yaklaşık 12 ay sürecek olan projelere toplam 200.000 Euro destek sağlanacaktır.

Seçilen projeler ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar) şöyle sıralanmaktadır:

- **KEMO – Azınlık Gruplarını Araştırma Merkezi – Lozan Mübadilleri Vakfı (LMV) ile birlikte:** Her iki ülkedeki Lozan azınlıklarının (İstanbul ve Trakya) temsilcilerinin katılımıyla yapıcı bilimsel bir diyalog geliştirilmesini amaçlamaktadır. Proje, Yunanistan Komotini ve İstanbul Türkiye'de uygulanacaktır.
- **MOM – Akdeniz Fokunu İnceleme ve Koruma Derneği (Yunanistan) – Türk SAD-AFAG Sualtı Araştırma Derneği ile birlikte:** Akdeniz fokunun korunması için bilgi ve deneyim paylaşımını amaçlamaktadır. Proje, Türkiye'nin Ege kıyısında ve Yunan kıyı şeridi ile adalarında uygulanacaktır.
- **TÜRSAK – Türkiye Sinema ve Audiovisüel Kültür Vakfı – Nikos Pouanzas Institue ile birlikte:** Her iki ülkedeki medya çalışanları ile gazetecilerin bir araya geleceği bir forum oluşturmayı, kültürel bir diyalog başlatmayı, sorunlara ortak çözüm yolları bulmayı ve iletişim ağlarını derinleştirmeyi amaçlamaktadır.

Ayrıca, aşağıdaki projeler de, yeni fonların temin edilmesi halinde desteklemek üzere yedek projeler olarak seçilmiştir:

- ORDOS – Orta Doğu Arama Kurtarma Kulübü – Acil Durum Araştırma Merkezi ile birlikte
- Medecins du Monde Greece – Boğaziçi Üniversitesi Uluslar arası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı ile birlikte
- Kuş Araştırmaları Derneği – WWF Yunanistan ile birlikte
- Avrupa Perspektifi – Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı ile birlikte
- Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD) – Biosphere ile birlikte
- Türk – Yunan Sivil Diyalogu

[Sayfa Başı](#)

3. YAYINLAR/ ETKİNLİKLER

3.1. "Enine Boyuna Avrupa Birliği" Konferansı

Etiler Rotary Kulübü ile Rotary International, Avrupa Birliği Bilgi Merkezi (ABBM) ile ortaklaşa olarak 19 Haziran'da İstanbul'da "Enine Boyuna Avrupa Birliği" konulu bir bilgilendirme konferansı düzenlemiştir. Konferansın açılışında, ABBM Direktörü Seda Domaniç bir konuşma yapmıştır.

Konferansta Prof. Süheyl Batum "AB Kurumları, Karar Alma Mekanizmaları, Aday Üyelik Süreci", Emekli Büyükelçi İter Türkmen "AB 2004 Genişlemesi ve Türkiye'nin Aday Üyelik Sürecine Etkileri" ve Tunay İnce "Aday Ülkelerde Özel Sektöre Yönelik Bilgilendirme Projeleri ve Mali Destek Programları" konularında katılımcıları bilgilendirmişlerdir. ABBM uzmanları ise, konferans alanında bir stand açarak, AB ile ilgili çeşitli yayınları sergileyerek, katılımcıların sorularını yanıtlamışlardır.